

SKRÓCONY SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

Zagadnienia ogólne

- 1) Wprowadzenie
- 2) Etyka badań psychologicznych

CZĘŚĆ II

Metody opisowe

- 3) Obserwacja
- 4) Badania korelacyjne
- 5) Nieinwazyjne pomiary zachowania

CZĘŚĆ III

Metody eksperymentalne

- 6) Plany grup niezależnych
- 7) Plany z powtarzanymi pomiarami
- 8) Złożone plany eksperymentalne

CZĘŚĆ IV

Badania stosowane

- 9) Plany badań pojedynczych przypadków
- 10) Plany quasi-eksperymentalne oraz ocena programów

Załącznik A

Analiza danych i ich interpretacja

Załącznik B

Tworzenie kwestionariuszy

Załącznik C

Komunikacja w psychologii

Bibliografia

Indeks rzeczowy

Indeks nazwisk

Spis rycin i tabel

Wstęp	13
STRUKTURA KSIĄŻKI	14
O TYM WYDANIU	14
ZMIANY W PIĄTYM WYDANIU	15
PODZIĘKOWANIA	17

CZĘŚĆ I ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. Wprowadzenie	21
PSYCHOLOGIA JAKO NAUKA	21
METODA NAUKOWA	23
Naukowe i nienaukowe podejście do wiedzy	24
Cele metody naukowej	37
FORMUŁOWANIE I WERYFIKACJA TEORII NAUKOWYCH	44
ETYKA W NAUCE	49
PRZYGOTOWANIE DO BADANIA	50
ZAWARTOŚĆ I STRUKTURA KSIĄŻKI	53
PODSUMOWANIE	53
PODSTAWOWE POJĘCIA	54
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	55
ĆWICZENIA	56

2. Etyka badań psychologicznych	59
WPROWADZENIE	59
CO NALEŻY WIEDZIEĆ PRZED ROZPOCZĘCIEM BADANIA?	60
Standardy etyczne APA	61
Komentarz	61
BILANS ZAGROZEŃ I KORZYŚCI	64
Określanie zagrożeń	65
Zagrożenie minimalne	66
Minimalizowanie zagrożeń	66
Uzyskiwanie zgody uczestników	68
Standardy etyczne APA	69
Komentarz	71
MASKOWANIE W BADANIACH PSYCHOLOGICZNYCH	76
Standardy etyczne APA	77
Komentarz	77

DODATKOWE OBOWIĄZKI EKSPERYMENTATORA ..	81
Standardy etyczne APA	82
Komentarz	82
BADANIA Z UDZIAŁEM ZWIERZĄT	84
Standardy etyczne APA	85
Komentarz	86
PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ PSYCHOLOGICZNYCH	88
Standardy etyczne APA	89
Komentarz	90
ETAPY PODEJMOWANIA DECYZJI ETYCZNYCH ..	92
PODSUMOWANIE	93
PODSTAWOWE POJĘCIA	94
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	94
ĆWICZENIA	95

CZĘŚĆ II METODY OPISOWE

3. Obserwacja	101
WPROWADZENIE	101
KLASYFIKACJA METOD OBSERWACJI	102
OBSERWACJA BEZ INTERWENCJI	103
OBSERWACJA Z INTERWENCJĄ	105
Obserwacja uczestnicząca	106
Obserwacja ustrukturuwana	109
Eksperyment naturalny	112
REJESTRACJA ZACHOWANIA	113
Zapis jakościowych danych o zachowaniu	113
Zapis ilościowych danych o zachowaniu ..	117
TECHNIKI DOBORU PRÓBEK ZACHOWANIA	124
Metoda próbek czasowych i metoda próbek zdarzeń	124
Metoda próbek sytuacyjnych	126
ANALIZA DANYCH OBSERWACYJNYCH	127
Redukcja danych	127
Rzetelność obserwatora	128
PROBLEMY W PRZEPROWADZANIU BADAŃ OBSERWACYJNYCH	130
Wpływ obserwatora	130
Tendencyjność obserwatorów	135
PODSUMOWANIE	137

PODSTAWOWE POJĘCIA	138	KWESTIE ETYCZNE W POMIARACH	
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	139	NIEINWAZYJNYCH	216
ĆWICZENIA	140	PODSUMOWANIE	216
4. Badania korelacyjne	143	PODSTAWOWE POJĘCIA	217
WPROWADZENIE	143	PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	218
BADANIA KORELACYJNE	144	ĆWICZENIA	218
Istota korelacji	144		
Korelacja i przyczynowość	147	CZĘŚĆ III	
Analizy ścieżkowe	148	METODY EKSPERYMENTALNE	
MIARY UŻYWANE W BADANIACH		6. Plany grup niezależnych	223
KORELACYJNYCH	150	WPROWADZENIE	223
Kwestionariusze	150	WŁAŚCIWOŚCI EKSPERYMENTÓW	224
Błąd pomiaru	153	DLACZEGO PSYCHOLOGOWIE PRZEPROWADZAJĄ	
Rzetelność i trafność pomiaru	156	EKSPERYMENTY?	226
Przewidywania i decyzje	159	KONTROLA W EKSPERYMENCIE	227
SONDAŻE	160	PLAN GRUP ZRANDOMIZOWANYCH	231
WŁAŚCIWOŚCI SONDAŻU	162	Losowy przydział badanych do grup	
TECHNIKI DOBIERANIA PRÓBY	163	(randomizacja)	231
Dobieranie próby – podstawowe terminy	163	Trafność zewnętrzna	234
Metody doboru próby	166	Trafność wewnętrzna	239
METODY BADAŃ ANKIETOWYCH	171	INNE PLANY GRUP NIEZALEŻNYCH	246
Sondaże pocztowe	171	Plan oparty na doborze wiązonym	246
Sondaże bezpośrednie	173	Plan grup naturalnych	248
Sondaże telefoniczne	174	ANALIZA EKSPERYMENTÓW	251
PLANY BADAŃ ANKIETOWYCH	175	Wprowadzenie	251
Plan oparty na porównaniach poprzecznych	175	Przedziały ufności	252
Plan sukcesywnych prób niezależnych	176	Testowanie hipotez zerowych	256
Plan badań podłużnych	179	Ograniczenia procedury testowania	
ZGODNOŚĆ POMIĘDZY ZACHOWANIEM		hipotezy zerowej	261
DEKLAROWANYM A FAKTYCZNYM	182	Analiza wariancji (ANOVA)	263
PODSUMOWANIE	184	Wielkość efektu	268
PODSTAWOWE POJĘCIA	185	Metaanaliza	271
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	186	PODSUMOWANIE	273
ĆWICZENIA	187	PODSTAWOWE POJĘCIA	275
5. Nieinwazyjne pomiary zachowania	191	PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	276
WPROWADZENIE	191	ĆWICZENIA	277
ŚLADY FIZYCZNE	193		
Uzasadnienie	193	7. Plany z powtarzającymi pomiarami	281
Rodzaje śladów fizycznych	194	WPROWADZENIE	281
Problemy i ograniczenia	197	POWODY, DLA KTÓRYCH WARTO STOSOWAĆ PLAN	
DANE ARCHIWALNE	198	Z POWTARZANIMI POMIARAMI	282
Uzasadnienie	198	EFEKT WPRAWY	284
Rodzaje danych archiwalnych	203	RÓWNOWAŻENIE EFEKTU WPRAWY	287
Analiza treściowa	205	Pełny plan z powtarzającymi pomiarami	288
Przykładowe wykorzystanie danych		Niepełny plan z powtarzającymi pomiarami	293
archiwalnych	209	OGRANICZENIA PLANÓW	
Problemy i ograniczenia	211	Z POWTARZANIMI POMIARAMI	298
		Zadania nieodwracalne	298
		Transfer różnicowy	301

ANALIZY PLANU Z POWTARZANAMI			
POMIARAMI	303		
Wrażliwość i moc eksperymentu	303		
Analiza wariancji dla powtarzanych pomiarów	304		
PODSUMOWANIE	308		
PODSTAWOWE POJĘCIA	309		
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	310		
ĆWICZENIA	310		
 8. Złożone plany eksperymentalne	313		
WPROWADZENIE	313		
JAK ROZPOZNAWAĆ PLAN EKSPERYMENTALNY?	315		
EFEKT GŁÓWNY I INTERAKCJE	317		
ANALIZA PLANU ZŁOŻONEGO	326		
Logika analizy	326		
Analiza interakcji	329		
Analizy wyników bez interakcji	332		
INTERPRETOWANIE INTERAKCJI	334		
Interakcje a weryfikacja teorii	334		
Interakcje a sprzeczność wyników	335		
Interakcje a trafność zewnętrzną	337		
Interakcje a ważne zmienne niezależne	338		
Interakcje a efekty „sufitu” i „podłogi”	339		
Interakcje a plany grup naturalnych	340		
PODSUMOWANIE	342		
PODSTAWOWE POJĘCIA	344		
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	344		
ĆWICZENIA	345		
 CZEŚĆ IV			
BADANIA STOSOWANE			
 9. Plany badań pojedynczych przypadków	349		
WPROWADZENIE	349		
STUDIUM PRZYPADKU	351		
Cechy charakterystyczne	351		
Zalety studium przypadku	355		
Wady studium przypadku	359		
Studium przypadku: uwagi końcowe	361		
Stosowana analiza zachowania	362		
EKSPERYMENTY Z JEDNĄ OSOBĄ BADANĄ	364		
Specyficzne plany eksperymentalne	366		
Problemy i ograniczenia	374		
Kwestie etyczne	377		
PODSUMOWANIE	379		
PODSTAWOWE POJĘCIA	380		
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	381		
ĆWICZENIA	381		
 10. Plany quasi-eksperymentalne oraz ocena programów	383		
WPROWADZENIE	383		
EKSPERYMENTY LABORATORYJNE			
A EKSPERYMENTY NATURALNE	384		
Kontrola	385		
Trafność zewnętrzną	386		
Cele	386		
Konsekwencje	387		
EKSPERYMENTY WŁAŚCIWE	388		
Cechy eksperymentów właściwych	388		
Trudności w prowadzeniu eksperymentów właściwych w warunkach naturalnych	388		
Czynniki zaburzające trafność wewnętrzną w eksperymentach właściwych	390		
Problemy, których nie eliminują nawet eksperymenty właściwe	394		
BADANIA QUASI-EKSPERYMENTALNE	397		
Plan z nierównoważną grupą kontrolną	399		
Badanie Langer i Rodin	400		
Przyczyny braku trafności wewnętrznej	403		
Trafność zewnętrzną	407		
Plan przerywanych szeregów czasowych	408		
Plan szeregów czasowych z nierównoważną grupą kontrolną	411		
ROZSZERZENIE PLANÓW BADAŃ POJEDYŃCZYCH PRZYPADKÓW NA BADANIA W WARUNKACH NATURALNYCH	414		
Uzasadnienie	414		
Plan naprzemienny ABAB	415		
OCENA PROGRAMÓW	417		
PODSUMOWANIE	421		
PODSTAWOWE POJĘCIA	423		
PYTANIA SPRAWDZAJĄCE	423		
ĆWICZENIA	423		
 Załącznik A			
Analiza danych i ich interpretacja	427		
WPROWADZENIE	427		
WIELOETAPOWA ANALIZA DANYCH	428		
SPRAWOZDANIE Z ANALIZY	429		
ANALIZA DANYCH ZA POMOCĄ KOMPUTERA	430		
PRZYKŁAD BADANIA	430		
Etap 1. Zapoznanie się z danymi	431		
Etap 2. Podsumowanie danych	435		
Etap 3. Interpretacja danych	439		
TESTOWANIE ISTOTNOŚCI HIPOTEZ ZEROWYCH	440		
Porównania między dwiema średnimi	440		
Podsumowanie testowania istotności hipotez zerowych	444		

ANALIZA PRZEDZIAŁÓW UFNOŚCI	446	JAK FORMUŁOWAĆ POZYCJE KWESTIONARIUSZA ..	483
Tworzenie przedziałów ufności dla średniej pojedynczej populacji	446	WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE OGÓLNEJ POSTACI KWESTIONARIUSZA	487
Tworzenie przedziałów ufności dla różnicy między średnimi populacji	447	Układ kwestionariusza	487
Podsumowanie analizy przedziałów ufności	449	Kolejność pytań	487
PORÓWNANIE DWÓCH ŚREDNICH W PLANIE Z POWTARZANYMI POMIARAMI	450	ZWIĘKSZANIE WSKAŹNIKA ZWROTÓW SONDAŻY POCZTOWYCH	491
ZALECENIA PRZY PORÓWNANIU DWÓCH ŚREDNICH	450	Załącznik C Komunikacja w psychologii	493
ANALIZY DANYCH POCHODZĄCYCH Z WIĘCEJ NIŻ DWÓCH GRUP NIEZALEŻNYCH	451	WPROWADZENIE	493
Analiza wariancji (ANOVA)	451	PROWADZENIE BADAŃ A INTERNET	496
Wylączenie wielkości efektu w planach grup niezależnych	454	JAK PRAWIDŁOWO NAPISAĆ SPRAWOZDANIE Z BADAŃ?	498
Szacowanie mocy eksperymentów w planie grup niezależnych	455	KOMPOZYCJA SPRAWOZDANIA Z BADAŃ	501
Porównania analityczne	456	Strona tytułowa	501
Przedziały ufności dla planu grup niezależnych	458	Streszczenie	502
Słupki błędów i przedziały ufności	459	Wprowadzenie	503
JEDNOCZYNNIKOWA ANALIZA WARIANCJI DLA PLANU POWTARZANYCH POMIARÓW	460	Metoda	506
Wielkość efektu w analizie wariancji z powtarzanymi pomiarami	462	Wyniki	507
Zastosowanie przedziałów ufności w planie powtarzanych pomiarów	462	Dyskusja	511
DWUCZYNNIKOWA ANALIZA WARIANCJI W PLANIE GRUP NIEZALEŻNYCH	463	Bibliografia	512
Wielkość efektu dla eksperymentów dwuczynnikowych w planie grup niezależnych	466	Załączniki	513
Ilustracja analizy efektów prostych	466	Notatka o autorze (autorach)	513
DWUCZYNNIKOWA ANALIZA WARIANCJI W PLANIE MIESZANYM	467	Przypisy autora	514
TABELE STATYSTYCZNE	471	Kolejność stron artykułu	514
		PREZENTACJA USTNA	514
		PROJEKT BADANIA	515
		PRZYKŁADOWE SPRAWOZDANIE Z BADANIA	517
		Bibliografia	537
		Indeks rzeczowy	550
		Indeks nazwisk	553
		Spis rycin i tabel	558
Załącznik B Tworzenie kwestionariuszy	481		
WPROWADZENIE	481		
ETAPY OPRACOWYWANIA KWESTIONARIUSZA ...	482		